

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre ..... 16 kor.
 Negyedévre ..... 4 "
 Helyben hához hozva:
 Egész évre ..... 20 kor.
 Negyedévre ..... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre ..... 24 kor.
 Negyedévre ..... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kíméletek visszaadása
 vagy megőrzésére nem vállalunk.

Hirdetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

Felosztották az államsegélyt.

— A város közgyűlése. —

Nagyvárad törvényhatósági bizottsága mai közgyűlésén végre döntött a város részére folyósított 60.000 korona felosztásáról. Hosszas és beható vita után elfogadta a közgyűlés a tanács javaslatát, amely néhány kivételtől eltekintve a miniszteri rendelet alapján a városi tisztviselők közt osztotta fel a jelentékeny összeget. A vita nagyrésztben akörül forgott, hogy a kisebb existenciák, kiket a miniszteri rendelet kizár a pótlékban részesítendőkhöz, szintén hozzájussanak valamely módon a segély áldásaihoz. A közgyűlés azonban szavazás útján a tanács javaslatát emelte határozattá.

Hosszabb vita volt még az új vám-szabályzatról, melynek különösen ama részét kifogásolták, amely a tej vámját literenként 1 fillérben fogja megállapítani. Ebben az ügyben a tanács újabb javaslatot fog előterjeszteni. Különben a közgyűlés a napirendnek ma csak kilenc pontját tárgyalta le s így a tanácskozást pénteken folytatják.

A csendőriskola.

A közgyűlésen Hlatky Endre főispán elnökölt. A tanácskozás megnyitása után tudomásul vették a polgármester szokásos jelentését.

A csendőriskola állandósítása dolgában küldött miniszteri leiratot köszönettel vették tudomásul s feliratban jelenti ki a törvényhatóság, hogy hajlandó a szükséges területet átbozsátani a honvédelmi kormány részére.

A kiszolgált altisztek alkalmazására vonatkozó miniszteri leirat felett napirendre tértek.

A város 60.000 koronája.

A tanács előterjesztette a 60.000 korona államsegély felosztására vonatkozó márismert s a pénzügyi szakbizottság által is ajánlott tervezetet.

Dr. Hoványi Gyula indítványára kimondták, hogy az évközben elhalt Szolcsányi Béla közigazgatási gyakornok részére eső összeget a jogutódoknak kifizetik. Balogh Döme igazságtalannak tartja a felosztást, mert csak a főtisztviselőknek kedvez az. Rámutat, hogy Eleméry Ferenc főkapitány helyettes mily ki-tűnően látja el nehéz és nagy felelősséggel járó hivatalát, s mégis most méltánytalanság történik vele, holott azok közt van kik legelső sorban megérdemlik kiváló, buzgó szolgálatuk jutalmazását. Indítványozza, hogy írjon fel a város s kérje a minisztert, hogy a felosztást bizza teljesen a városra.

(A kis emberekért) Fried Ferenc hibáztatja, hogy igen sok alkalmazott kivan zárva az államsegély részesedéséből. Indítványt tesz, hogy a főbb tisztviselőknek a miniszteri rendelet értelmében a működési és személyi pótléka számításukba a felosztásnál a fizetésbe. Így 10—12 ezer korona megmarad s ebből a kisebb állású alkalmazottaknak is jutna. A becsüsök, havi díjasok és napidíjasok is részesüljenek segélyben.

Sas Ede elfogadja a tanács javaslatát, de utal arra, hogy a kisebb tisztviselők nem

kapnak semmit, ami visszatérítést kell. A városnak kötelessége gondoskodni hogy ezek a 60.000 korona kívül, a város ádózat-kész-ségéből részesítesse nek megfelelő összegben. Indítványozza, hogy ez irányban a tanács terjeszzen javaslatot a törvényhatóság elé.

Gibel Jakab szintén a kisebb javadalmazásnak és jutalomnak nem részesült alkalmazottak érdekében szól fel. Schwarz István pártolja ugy Fried Ferenc, mint Sas Ede indítványát. Ha a pótlékokat beszámítják a tisztviselőknek a felosztásnál, az esetben alig 10.000 korona újabb átdózat révén az összes alkalmazottakat részesíthetjük megfelelő összegben a város. — Dr. Váradi Ölon rámutat, hogy ugy a becsüsök, mint a napi és havi díjasok a szervezeti szabályzat szerint részesítve vannak, s így nem igazságos őket kihagyni. Ha a 60.000 korona nem elég, az összesnek levonnak bizonyos százalékot a reá-eső járulékból, hogy kifussa az összeg. Ugyan irányban tett indítványt. — Dr. Tóth Ferenc csatlakozik Váradi Ölon indítványához s ezenkívül indítványozza az árvassék sürgős újjaszervezését.

(Mit mond a miniszter.)

Rimler Károly polgármester felvilágosításokkal szolgált s védte a tanács javaslatát. Lukács Ödon megmagyarázta a miniszteri rendeletet. A mostani miniszteri rendelkezést megfelelőbbnek tartja, mint amit Andrássy kiadott. Az ideiglenes alkalmazottak és a javadalomkezelők a miniszter által kizárattak a segélyből.

Dr. Adorján Emil rámutat, hogy mennyire másként állanak ma ezzel a kérdéssel, ha az általa tett indítványt fogadják el s egy ad hoc a bizottság végzi a 60.000 korona felosztását. Méltányos minden fizetésemelés de az igényeket alkalmazzuk a város anyagi helyzetéhez. Méltányosnak tartja Fried indítványát. Ha a pótlékokat nem számítják be, 14.000 korona megmarad. Nagyobb államsegélyből többet is megszavazza a tisztviselőknek, de azt remélte, hogy a 60.000 koronából a városnak is marad valami. Újabb terheket nem fogad el.

Ezután az összes indítványokat elvetették s a tanács javaslatát változatlanul elfogadták.

A tüzelraktanya kibővítésének kérdésénél Weisz Lajos felszólalására a polgármester megígérte, hogy a pályázatnál a kisebb szakiparosokat is figyelembe veszik s a közgyűlés ennek hatása alatt fogadta el a tanács előterjesztését.

Drágább lesz a tej!

A vásárvám és piaci helypénzdijszabályzat módosításánál különösen a körül folyó a vita, hogy a tej literje után 1 fillér vámot iktattak a szabályzatba.

Dr. Hoványi Géza az elvet elfogadja, de a tej vámjának felemelését károsnak tartja. Nézetét szerint vissza kell adni a szabályzatot a tanácsnak, hogy az iparosok és piaci árusok között a helypénznél tervezett különbséget szüntesse meg. Ha az iparos nem fizet helypénzt, a kisárus se fizessen. Kepes Miklós az egész javaslat visszaadását indítványozza; dolgozza újra át a tanács. Komlóssy József a tanács javaslatát védte, aztán meg Stokker József szólalt fel a tej megadóztatása ellen, mire a tanács javaslatát újabb átdotgozás végett visszaadták.

Interpellációk.

A gyűlés végén Weisz Lajos interpellált azért, hogy a sétaterék nincsenek kellőleg világítva s nincsenek padok. A polgármester megnyugtatta, hogy már megrendelték a szükséges padokat s a világításról intézkedik.

Ugyancsak Weisz Lajos felszólalt, hogy a Rhedyy kertnél elzárták a Pecze szabad folyását s ezáltal türethetetlen állapotok keletkeztek. A főmérnök felvilágosította hogy a Pecze rendezési munkái miatt kellett a vizet elzárni, de egy hét múlva készen lesznek a munkálatokkal.

Végül Balogh Döme a Csesztivő-intézetben levő állapotokra hívta fel a polgármester figyelmét.

A közgyűlést pénteken délután folytatják.

Botrány egy mandátum körül. Fiuméből táviratozzák: A képviselőválasztás szerdán délután hat órakor ért véget, dr. Maylender Mihály fényes győzelmével. Corossak Ferenc a függetlenségek vezére este adta át a kerület mandátumát Maylendernek. Az átadásnál nagy botrány támadt, mert Corossak, aki az ellenpárt vezére, kijelentette, hogy a mandátum a függetlenség legyőzését jelenti, a korrupció által. Maylender visszautasította ezt a kijelentést. A városházán, ahol a választás lefojt, több letartóztatás is történt.

A Reichsrath

és
 a magyar választások.
 Az elnök nyilatkozata.

Bécs, június 9.

— Tudósítónk távirata. —

A képviselőház mai ülésén a tegnapi határozatnak megfelelően megnyitják a vitát, miniszterelnöknek több hozzá intézett interpellációra adott válasza dolgában.

Az elnök mielőtt az első szónoknak átadja a szót, a házhoz a következő szavakat intézi:

Helyén lesz, ha az urakat felszólítom, hogy a vitába ne avatkozzanak a magyar korona országainak belső ügyeibe. Az interpelláció által vita tárgyává tett kérdés lényege az, mennyiben jogos, hogy a közös hadsereg csapatai magyarországi biztonsági szolgálatra igénybe vétessenek és ez az igénybevétel mennyiben szolgált tényleg a biztonsági szolgálat céljainak. Az olyan fenyegetéseket, hogy a magyar hatóságok az ottani választási ügyekben minő magatartást tanúsítottak, különösen pedig számadásokat e hatóságok ellen kérem mellőzni.

Ezután Korosec mutatott rá, hogy Magyarországon visszaélések történtek. — Schramek azt fejtegeti, hogy a választásokon a nemzeti-ségek elnyomására használták föl a katonasá-

got. *Stasinszky* a koalíciós kormány által beígért választói jogot reklamálja.

Haerl B. belügyminiszter a felszólalásokra adott válaszában sajnálkozásának adott kifejezést, hogy a magyar kormányt ebben a házban támadások érték.

A mai választások. *Ujvidékről* jelentik: *Teleky* Arpád gróf (Jp.) és *Slesák* (Mp.) szavazói összeverekedtek s végre a csendőrség lépet közbe. Két szavazó életveszélyesen megsérült: *Teleky* vezet. — *Ssarvason* — mint onnan jelentik — valószínűleg pótválasztás lesz *Hoviár* Dániel és *Zilinszki* Mihály között.

Árviz! Árviz!

ELÁZOTT KÖZGYÜLÉSI AKTÁK.

Riadalom a városházán.

Ma reggel szokatlan meglepetésre virradt az a városházi irodaszolga, aki a főjegyző hivatali helyiségeinek teljhatalmu gondozója s reggelenként takarítani szokott az irodában. A szolga fél 6 órakor jelent meg a főjegyzői hivatal folyosóján, seprűkkel, kulcsokkal felfegyverkezve. Már itt konstátálta, hogy a főjegyzői iroda ajtaja előtt víztócsák vannak s a víz az ajtó hasadékán szivárog ki.

Mikor aztán kinyitotta az ajtót, kiderült, hogy

vizben áll az egész szoba parketes padlója. A szőnyeget elborította a hatalmas víz, amely vigan csorgott le a szoba mennyezetéről. A lecsurgó víz természetesen elsősorban a szoba butorzatát, az íróasztalt, székeket, iratosomókkal megterhelt állványokat érte. A zöld tapéta festék feloldódott a vízben s a piszkos lé letörülhetetlen nyomokat hagyott mindenben. Tönkretette a butorzatot és az olvasbatalanságig átfestette az aktákat, különösen az állvány tetején levő irat csomókat, amelyeket a délutáni közgyűlésre készítettek elő.

A szolga nyomban jelentést tett az esetről a mérnökségnek, ahol aztán nyomban intézkedtek a különös víz forrásának a betömésén. Megállapították hogy a városháza bal szárnyának második emeletén levő utmesteri hivatalban valaki este

nyitva felelte a vízvezeték csapot, ez okozta a nem mindennapi víz-katasztrófát. A víz — akár *Geöthe* ismert költeményében — lassankint elárasztotta a szoba padlóját s az egész éjszakán át bőven omló ár átszivárgott az előtte levő főjegyzői irodába. Először a tapétát ütötte át, aztán lecsurgott a padlóra, ahol egyelőre meg is állapodott.

Reggel annak rendje és módja szerint — mint árvizeknél szokás — megindultak a *mentési munkálatok*. A butorokat kivitték az udvarra s a közgyűlési aktákat is szárítgatni kezdték a napon. A másodemeleti szobát s a főjegyzői irodát is megszabadították a víztől, a falba beszivárgott nedvesség azonban még délután is nagy cseppekben folydogált a főjegyzői szoba parkettjére. Estére már a földszinti főszámvevői iroda plafonja is teljesen átázott.

A dolognak szomorú következményei is vannak. A butorok megrongálódásán kívül valószínűleg a három iroda közbe eső falakat ki kell bontani s újra kell építeni a mennyezeteiket. Szóval néhány ezer koronára rug a kár. Megindult a vizsgálat is, hogy a vétkes gondatlanságért kit terhel a felelőség.

Gyilkosság vagy öngyilkosság?

Rejtély
a
faluban.

A nagybarsányi csendőrség titokzatos bűntényben nyomoz. Szakálon szerdán este *Török* István udvarán a fászinben halva találták *Tóth* Lajos gazdát. Nyakán egy kötőfékből sedort hurok volt, a melynek egyik darabja a szin gerendájáról lógott alá. Az a látsszat tehát, hogy *Tóth* Lajos felakasztotta magát. De a faluban arról beszélnek, hogy *Tóth* Lajos márok tették el láb alól. A halva talált ember az elvárható képviselő választás idején keveredett több falubelijével konfliktusba s most az a gyanu, hogy meggyilkolták.

Tóth Lajos amugy is megrögzött alkoholist a választások óta folyton ivott és szerdán este is részegen ment el a korcsmából. Hogyan került a *Török*ek fászinjébe nem lehet megállapítani s az orvosi vizsgálatnál sem derült ki, hogy *Tóth* Lajos önként akasztotta-e fel magát vagy a hurokkal megfojtották. A rejtélyes esetről a nagybarsányi csendőrség tegnap tett jelentést a nagyvárad kir. ügyészségnek, mely elrendelte a nyomozást.

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hír.** *Dr. Váradi* Zsigmond orsz. képviselő Budapestről hazaérkezett Nagyváradra.

* **A repülőnapok.** Budapestről távira tozók nekünk. A távolsági verseny még mindig eldöntetlen, ment a idő nem kedvez az aviatikusoknak. *Illner* osztrák aviatikus aki a msi gyors versenyre jelentkezett, kijelentette, hogy ma nem száll fel, mert öngyilkos nem akar lenni. A verseny mai napja a rossz szeles idő miatt egyébként is gyenge sikerű volt. Fél öt órakor szállt fel elsőnek *Kinet* biplánjával két sikertelen kísérlet után azonban leereszkedett. *Karsalovszki* orosz és *Valansier* francia aviatikusok végezték ezután felszállásukat. A versenytérre *József* főherceg ismét kilátogatott.

* **Tiszteletbeli állások.** A város törvényhatósági bizottságának tegnapi közgyűlésén *Hlatky* Endre főispán, *dr. Nenes* Aron ker. tiszti orvost tb. főorvossá, *dr. Eriler* Mór orvost tb. ker. tisztiorvossá, *dr. Illés* István ügyvédet tb. alügyésszé és *Bige* József közgazgatási gyakornokot tb. aljegyzővé nevezte ki. A tiszteletbeli tisztviselők a közgyűlés végeztével letették a hivatalos esküt.

* **Gróf Zichy János aranylakodalma.** Amagyar katolicizmus ősz vezére, gróf *Zichy* Nándor tegnap szép családi ünnepet ült. Ötven éve, hogy esküvőjét tartotta gróf *Zichy* Liviával. Az ünnepség a legszorosabb családi körben folyt le. Gróf *Mailáth* Gusztáv Károly erdélyi püspök Adonyban csendes kismisést mondott az aranymennyegzős házastársakra. Ezenkívül néhány rokon szívélyesen üdvözölte az öreg házaspárt.

* **Egy kisbíró kitüntetése.** A bihar-megyei Bukorvány községben megdőlt az a régi jó szokás, hogy a falusi bíróság sorba megy. Mert itt, mint most kiderül, *Bálint* Nás kisbíró uram 47 esztendeje szakadatlanul viseli a méltóságát jelző mogyorófa palcát. Nagyon jó kisbírónak bizonyult, mert ilyen hosszú időn át nála hagyták ezt a nagy tisztséget, de azért öreg fővel is csak kisbíró maradt. Most a magyarországi fősolgabíróság kérelmet intézett az alispáni hivatalhoz, hogy *Bálint* Nás jutalmazása végett a legfelsőbb helyre tegyenek előterjesztést.

* **Hymen.** *Doma* Antal máv. hivatalnok bájos és kedves leányát *Irmuskát* e hó 6-án eljegyezte *Klintonk* Jenő. *Doma* Ilonka és *Kadernoska* János az országos központi hitelszövetkezet ellenőre június hó 11-én d. u. 5 órakor tartják esküvőjüket a hógyészi róm. kath. templomban.

* **Fölgyújtott korcsma.** *Belényes-Ör* ményesen ismeretlen tettesek fölgyújtották *Kaufman* Manó árendás házát. A tűz igen nagy károkat okozott, mert elégeit egy pajta is, hatvan üres káddal együtt. Körülbelül 2—3000 korona a kár, amely nem térülhet meg biztosítás útján, mert az épületet nem biztosították. Azt hiszik, hogy bosszúból gyújtották föl az árendás házát.

* **Élet a Félix fürdőben.** Még csak a saison elején vagyunk és a mesés *Félix* fürdőben már is oly pezsgő az élet, mintha a legforróbb augusztusi napokat élnénk. Az üdülést és gyógyulást kereső vendégek már százával foglalják le a szobákat s az előjegyzések száma oly nagy, hogy mindenkinek iparkodnia kell, hogy szobához jusson. Messze idegenből jelennek az betegek és *Komzsik* Alajos, a fürdő agilis és népszerű bérlője mindent elkövet, hogy e csodáhatatlan gyógyhely kitűnő hírnevét még jobban növelje. A jelenlegi fürdővendégek névsora a következő:

Grasselli Norbert és családja *Békés-Csaba*, *Gaál* Ferenc, *Gacsili* Lajos H. *Böszörmény*, *Hegedüs* Katalin H. M. *Vásárhely*, *Zichfalva* *Fekete* László *Kolozsvár*, *Vékony* József és neje H. M. *Vásárhely*, *Tóth* Józsefné *Debrecen*. *Fülep* Endréné *Szamoszeg*, *Friedmann* *Ferenc* *Szamosfalva*, *Kalmár* *Zsigmond* H. M. *Vásárhely*, özv. *Mihálovits* *Gyulané* *Hadház*, özv. *Debreceni* *Imréné*, özv. *Tóth* *Andrásné* *Turkeve*. *Kapeczky* *József* *Szeged*, *Rátz* *Jakab* *Budapest*, *Németh* *Lukács* és neje *Gyoma*, *Jakabffy* *István* *Arad*, *Hajdu* *Antal* *Püspök* *ladány*, *Rátkay* *Frigyes* *Szofronya*, *Horváth* *György* *Debrecen*, *Führer* *Sándor* *Szerencs*, *Róth* *Józsefné* *Köbölkut*, *Törő* *Imre* és neje *Debrecen*, özv. *Szentessy* *Tóth* *Jánosné* *Karcag*, *Mezey* *Ferenc* *Belényes*, özv. *dr. Kepich* *Antalné* *Törökbecse*, *Kümmer* *Árpád* *Tenke*, *Makk* *Ilonka* *Törökbecse*. *Bérczy* *Ferenc* *Budapest*, *Szöke* *József* *Budapest*, *Tamás* *Mihály* és neje *Budapest*, *Kazinczy* *Gábor* és neje *Debrecen*, *Szakranda* *János* *Kassa*, *Várady* *Gábor* *Jánosné* *Debrecen*, *Fejes* *János* *P. Ladány*, *Stumár* *Ernőné* *Pankota*, *dr. Lucsiu* *János* *Arad*, *Roser* *Jakab* *Budapest*, *Balog* *József* *Budapest*, *Mangra* *Vasul* *Nagyvárad*, *Trajanovits* *Antal* és neje *B. Ujfalu*, *dr. Habokay* *Béla* és neje *B. Ujfalu*, *Veres* *Sándor* *Szalárd*, *Khanov* *Árpád* *Tenke*. *Mezey* *Ferenc* *Belényes*.

* **Az új hid és az iparosok.** A körösön átvezető harmadik hid fölépítésével a vidéki forgalom előreláthatólag az állatvásártérre fog áttérni a mostani vásártérről az iparosok részére. Az állatvásártéren új árúhelyeket kell kijelölni emiatt. A főkapitány az ipartestület küldötteivel helyszíni szemlét tartott a vásártéren. Az új árúhelyeket később jelölik ki.

* **Politizálnak a sógorok.** *Rieny* községben *Boicz* *János* és *Duics* *János* sógorok, jó családi egyetértésben élnek, de nincsenek egy politikai nézetben, *Boicz* a *Rednik*-párthoz, *Duics* a *Lukács* párthoz tartozott s emiatt az utóbbi választások idején állandóan torzalkodott a két sógor. Hogy a *Rednik*-pártiak győztek, ez csak még jobban elkésértette *Duics* *Jánost*, aki haragjában felbőszítette *Boiczot*. Kést rántott, a megharagított sógor és ellenfelét életveszélyesen megsebesítette. Az ügyészség vizsgálatot indított.

* **Szerecsenek a munkásbiztosítóban.** Azután az érdekes konfliktus után, a mely a pár nap óta Nagyváradon időző *Henry*-*circus* igazgatója és a nagyvárad munkás-

biztosító pénztár igazgatósága között tört ki a civilizáló berkeibe jutottak be azok a feltűnően sült bőrű cirkuszi alkalmazottak is, akiket, mint négereket bámul meg az utca jámbor népe. Amire eddig még nem volt példa a cirkusz vidéki körútjainak annaleszeiben: alig érkezett meg Nagyváradra a cirkusz, nyomban szigorú hangú irást kézbesítenek az igazgatónak s ebben arra hívják fel, hogy azonnal jelentse be alkalmazotainak számát, mert a pénztár azonnal rendje és módja szerint — illetékeket akar kiróni rájuk. És hiába tiltakozott az igazgatóság, mintegy 40—50 embert vetek föl a lajstromba, köztük azokat az exotikus feketéket is, akik mint szolgák tartoznak a cirkusz kötevéibe. A tárgyalások még nem fejeződtek be, de a vége szlesz a dolognak, hogy 100—150 koronával kell megváltania a cirkusznak a békés nagyváradi kivonulást.

* **Zsélyi Aladár állapota.** Budapestről táviratozzák nekünk: Zsélyi Aladár, a szerencsétlenül járt aviatikus állapota változatlanul életveszélyes. Grünvald dr. kijelentette, hogy ha fel is gyógyul, többé föl nem repülhet.

* **Az antik festmények kiállítása.** Az antik festmények kiállítását, amelyek mellett számos, szép modern kép is látható, tegnap is nagyszámu és előkelő uriközönség tekintette meg a *Fekete Sas* 43. számú szobájában. A pompás remekeket magában foglaló tárlat már csak e hó 12-ike, szombat estig marad Nagyváradon. Ujból ajánljuk a műbarátok meleg érdeklődésébe.

* **1913-ban vagyunk!** Dávid Lyon tanár, az amerikai Harvard egyetem rektora kisütötte, hogy időszámításunk téves. Szerinte most az 1913 évet járjuk. E szenzációs leleplezésnek néhány szenzációs következménye van. Aki eddig azt hitte, hogy huszonkét éves, az most huszonöt esztendő. — Az önállóbank kérdése már két év óta nem aktuális. — Aki most kaptak mandátumot, azoknak csak két esztendőig tart a ciklus. — Aki 1910-ben két évi börtönre ítélték, már egy éve szabadon járnak.

* **Az ipariskola segítése.** Biharvármegye kir. tanfelügyelője tegnap értesítette Nagyvárad városát, hogy a Kultuszminiszter további 4000 korona államsegélyt engedélyezett a nagyváradi iparostanonciskola ez évi tanfolyamára.

* **Járvány a vármegyében.** A gyermekbetegségek idejét már-már túlhaladtuk, most azonban mégis jelentkezik járvány a megyében. Mint értesülünk, Poklostelek községben banyaró járvány lépett fel, még pedig oly heves mértékben, hogy az előjáróság tegnap az ali páni hivatalhoz fordult, hogy a járvány miatt az iskolákat zárják be.

* **A sztrájk miatt.** A Nagyváradon megjelenő Katholikus Hittérjesztés Lapja szerkesztője és kiadóhivatala ezton kéri az előfizetők türelmét, hogy a nyomdász sztrájk miatt a lap júniusi száma nem jelenhet meg. Amint a nyomdában a munka megindul, a lapot azonnal szétküldi.

* **Adakozás.** Néh. Rosenberg Gusztávné sz. Ausländer Regina elhunytá alkalmából özv. Weisz Gáborné 20 koronát, Deutsch K. Ignácné 10, dr. Konrad Blánué 10 koronát adományozott az izr. leányárvaháznak koszoru megváltás címén. Dukesz Salamon 10 koronát adott az árvaháznak unokája születése alkalmából. Az adományokért hálás köszönetet mond özv. ifj. Schwartz Abrahámné, elnök.

x **A Pannónia kávéházban** szombat este fél 10-től 12-ig katonazene hangversenye.

CHASSALA SANDALOK, valódi amerikai és elsőrangú BUDAPESTI CIPŐK legjobb kinttelben

Reichard Áruháza

cégnél kaphatók.

x **A Szent László-terem lezuhant léghajósok a legjobb helyre jutnának, mert az összes modern kötszerekkel ellátott Ujvárosi Drogueriában, a torony alatt, teljesen bekötözve, újra vidéman repülnének tova, magukkal vivén ezen cég már is elterjedt jó hírét.**

A kiváló bőr- és fűtőműködés gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbetegségek, kőbetegségek, cukorbetegségek, vörhenyzés és haragos bántalmaknál kiváló hatás.

Természetes vasmentes gyógyvíz.

Kapható érvénytelenítendőben és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST

x **ASZÓDY Kossuth-utcai üzletének színházi cukorka jelentése.** Tisztelettel értesítem a cukorka és csokoládé különlegességeit, hogy 5 év óta fennálló cukorka és déli gyümölcs nagy kereskedésemet február hó 1-én a Sas palotába helyeztem át. Kossuth-utcai oldal. Cukorka és csokoládé különlegességei gyári árban lesznek árusítva, miről bárki is meggyőződhetik. Szives pártfogásukat kérve, *Aszódy Mihály*, cukorka és déligyümölcs nagykereskedő. — Aszódy 8 féle zamatu pörkölt kávéja a legjobb és legolcsóbb.

SZÍNHÁZ.

(Heti műsor.) Péntek, szombat A füst (új vigjáték.) Vasárnap délután Lili, este Luxemburg grófja.

— (Füst.) Ifj. Vlasics Gyula egy előkelő diszkrét hangú diétáns, aki sokat olvasott és előkelőségéhez illő intelligenciával látta a magyar főúri társaságot. Groteszk figuráit e társaságnak szorgalmasan megfigyelte s ügyes karikatúrákat rajzoltatott róluk. A karikatúrák jök, itt ott szellemesek is, de mikor arra gondolt, hogy színdarab keretében felvonulassa őket, akkor elveszítette lába alól a talajt. Banális mesét és érdektelen tendenciát keresett a darabja magvául. De az alakok jellemzése néha meglepően sikerült. A cinikus grófnő, a gyanakvó konser vativ bérő, a volt miniszter mind jó figurák s a dícióban akad néhány talpraesett szellemes mondás.

A szereplők közül Angyal Ilka, Hunyadi, Hunyadiné, Sik, Hajnal, Dési és Szarvasi tűntek ki első sorban. Tóth Elek nagyon poethikus komolysággal súlyosra vette szerepét. Etsy Emilia se találta meg a liberalis, szerelmes comtesse hangját. A közönség melógen fogadta a darabot.

A hét háralelvő napjain ma és holnap megismételk a színházban ifj. Vlasics Gyulának tegnap nagy sikerrel bemutatott vigjátékát. A kitűnő előadásban bemutatott darab nagy érdeklődésre tarthat számot.

— (A színházi bizottság ülése) A színházi bizottság szombatin délután dr. Horványi Géza elnöklésével ülés tart, melyen a színház igazgatónak a zenekarra vonatkozó előterjesztését tárgyalják és a páholybérletek árát fogják megállapítani.

— (A vasárnapi előadások.) Vasárnap délután az örök szép muzsikájú poethikus *Lili* adják elő félhelyárral. A darab fő szerepeit Zsigmondi, T. Pogány Janka, Kassay, Hajnal, Dési, Szarvasi és Fenyő játsszák. Vasárnap este huszonötödözör játsszák a Szigligeti színházban Lehár népszerű, *Luxemburg grófját*

még pedig F. Károlyi Leonával Angela szerepében. A főszerepeket Zsigmondi, Asszonyi, Sik és Gózon játsszák.

— (Gyermekszínház Nagyváradon) Gerő Ármán rendőrőfkapitány előtt érdekes kérelem fekezik. Két újságíró-társunk; *Dutka* Ákos és *Nagy Andor* gyermek-színház előadásokhoz kérték engedélyt. Az őszi szezon kezdetével kollégáink pompás kis gyermekszínházat nyitnak Nagyváradon s mint halljuk, a Kis-színháznak rendkívül kedves, intim helyisége lesz, melyben a délutáni órákban bizonyára hálás publikum előtt gondosan szervezett társulat fog előadásokat fog tartani a bontakozó lelki gyermekszereget nagy öröme. Az érdekes vállalkozás méltán tarthat számot a közönség rokonszenvére.

— (Az *Uránia* műsora.) Edward angol király temetése. Egyedüli sikerült felvétel. Róza kacérkodása, Francia szimf. Irta Vidal L. Főszereplők Mornand asszony és Gauthier ur. Rákfogás a francia tengerparton. Természeti felvétel. Mayerék vacsorára hivatalosak. Bohózat. A három betörő. Bohózat. Az o'csó kályha. Vigjáték. Helyárok: Páholy ülés 2 kor, fentartott hely 150 I. hely 1 kor. II. hely 80 fill. III. hely 60 fill. Kávéház örmestertől lefelé és gyerekek 10 éven alul felét fizetik. Előadások kezdete 6. tel 8 or 9 órákor szombaton és vasárnap délután 3—6 óra félhelyárral, az eleven tengeri oroszlanok ezton az előadásokon is lesznek mutatva.

NYILTTÉR.

Szatmári Mór margittai volt országgyűlési képviselő lapjának június 4-iki számában megjelent a Magyar Asphalt részv. társ. bányász-társuladéját rágalmazó vezércikkére válaszként a következő tartalmu távirat közlésére kértük fel: „Budapest“ szerkesztőségének. Társuladánk aljas megrágalmazásáért szombati számban sajtóper megindítottam lelketlen lázítóval kellően elfogok bánni. *Rózsa Mihály* felső Derna bányász társulada elnöke.

KÖZGAZDASÁG.

A gabona-piac.

A Biharvármegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Résszvenytársaság

gabona-estályának jelentése

Határidők:

Délután 3 órai zárlata.

Októberi búza	9-48
Okt. rozs	7-19
Októberi zab	6-98
Májusi tengeri	5-40
Júliusi tengeri	—
Augusztusi repce	12-—

Értéktőzade.

A Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának jelentése.

Oszták hitelrészvény	—	—	666-—
Magyar hitelrészvény	—	—	845-—
Városi villamos	—	—	337-—
Közuti vasut	—	—	708-—

— Országos vásár Érmihályfalván. A kereskedelmi miniszterium megengedte, hogy Érmihályfalván június 15-én tartsák meg az országos vásárt. Az engedély tegnap érkezett meg az ali páni hivatalhoz.

A szerkesztésért felelős:

dr. Vucskits Gyula.

POLOSKÁT

és azok petéit

egyedül a szabadalmazott **Mattenie** gázfejlesztő módszer alapján lehet teljesen és alaposan kiirtani, melyért 1 évi felelősséget vállalok, meghívásra **azonnal** bárhol személyesen megjelenek.

MATTENIE szab. gázfejlesztő és fűregmentési vállalat Zöldfa-utca 9 l. e.

Nagyvárad Kozmetikai Gyógyintézet

Fogorvosi és gyógyfogtechnikai
ambulatorium

RAKÓCZY-UT 5. SZ. — Telefon 752.

Orvostudományi alapon való kezelése az ember külsejével. Arc és szépség ápolás. Pattanásos, szemölcsös, szeplos, májfoltos stb. arcoknak gyógyítása s ezen szépséghibák elmulasztása. Az elesufító arcszőrök gyökeres eltávolítása. Hajhullás kezelése. Villamos vibrációs arc és fej-massage, villamos kékfény. Röntgen-és paraffin kezelések. Az intézet a legmodernebb gépekkel van felszerelve.

Fájós fogak gyógyítása,

fájdalom nélküli foghuzások, porcellán-, arany- stb. plombák, csapos fogak, arany fogkoronák, lemeznélküli singfogorok stb.

Rendelés 9—5-ig.

Az összes kitűnő hatása, de ártalmatlan kozmetikus gyógyszerek az intézetben beszerezhetők. Diszkrét postai szállítás útján is.

Dr. Halász Andor.

170

Új mechanikai és gépjavitó műhely.

Tisztelettel tudatom, hogy a mai kor igényeinek megfelelő gépjavitóműhelyt nyitottam. Elvállalok minden rendszerű irógépek, kerékpárok, varrógépek olcsó és pontos javítását jótállás mellett, továbbá villamos háziesszengők, telefon és villámhárítók, stabil gőzgépek, gazdasági és minden más gyári gépek javítását és szerelését, vas és érc eszterga munkákat. Locomobil henger furásokat és új dugattyukat és gyűrűket. Gőzkazánok befejeztetését legújabb rendszer szerint és kőszénbánya kutatásnál talaj próbafurásokat saját szárazrendszerű furószerkezetemet. Kiváló tisztelettel

Lollok Gyula,

32 mechanikus és géplakatos.

BEÓTHY ÖDÖN és ARANY JÁNOS-U. sarok.

A hölgyek tudják legjobban

mily fontos a

SZÉP, ÜDE ARC

mily hatalom és kiincs az, mily előnyökben részesül egy szép nő.

Szépnek lenni azonban nagy feladat, nem elegendő, hogy valaki csinos, fess és kedves legyen, hanem a legfontosabb hogy az arcokra tiszta legyen.

A nők tudják ezt és azért nagy gondot fordítanak az arcok ápolására, a szépség fenartására és emelésére.

A FÖLDES-FÉLE

Margit-Crème

az egyedüli szer, mely 5—6 szori használat után eltávolít kiütéseket, pattanásokat, szeploket, májfoltokat és az arcot fehériti, üdíti és fiatalítja.

A Földes-féle Margit-Crème teljesen ártalmatlan. Páratlan és csodás **arc-szépítő** és a **szépséget megőrző** hatását pedig fényesen bizonyítja, hogy a Wienben rendezett „Ausstellung für Moderne Gesundheits u. Schönheits pflege” nagy aranyérmét és diszoklevelet nyert. **Kapható az egész világon. Tégelye 1 korona.**

Készíti és tisztán küldi:

Földes Kelemen gyógyszerész
ARADON.

Kapható Nagyváradon: Reisz Miksa, Dr. Medvigy Gábor, Lédig Árpád, Leszner Alfréd, Nyiri örökösai, Farkas István. Félix-fürdő: Goblocz István.

Haszonbérbe adandó birtok.

A nagyvárad latin szertartású káptalan tulajdonát képező

székelyteleki és fülöpházai tagpuszták

összesen 989 k. h. 426 négyszögöl területtel haszonbérbe adtnak.

Ajánlatok benyújtandók f. évi **Junius 26. déli 12 órájáig** a káptalani uradalom központi hivatalánál alulírottához (Nagyvárad, Sal Ferenc-utca 4. sz.) — Feltételek megtudhatók ugyanott.

Telefon: 212.

Papp Imre

uradalmi főtiszt.

295

Szoba villamos

hűsítő készülékeket ventilátorokat, világítási- és csengőberendezéseket, telefon és villámhárítókat, csillárokat a legjutányosabb áron berendez és **Stern** Nagyvárad szállít Bémer-tér.

Helyi és vidéki telefon 556.

257

Nyomatott a Tiszántul könyvnyomdája.

Művészi fényképészet

DAJKOVITS E.

NAGYVÁRAD, Sas-palota.

A mai naptól kezdve husvélig rendkívüli kedvezmény.

6 drb. matt platin visitkép 6 K

6 drb. matt platin cabinet kép 12 K

Vászon papíron készült képek ugyanilyen Menyegzői kép legfinomabb kivitelben.

A mult év szomorú tapasztalatai mindenkit meggyőztek arról, mily fontos dolog a szőlőbetegségek ellen idejében és kellő módon védekezni. A szőlő peronoszpórája ellen a dr. Asehenbrandt-féle

bordói por

a legbiztosabb és legtartósabb hatású szer.

Különösen jól jártak azok, akik a nagymértékben mutakozó **fürt-peronoszpóra** ellen a tudományos vizsgálatokból merített s idejében közzétett tapasztalatok szerint a permetezést a dr. Asehenbrandt-féle

rézkénporral

való pvrozással egészítik ki.

Azért ne mulassa el senki, hogy ezentul szőlő-jét idejében és legalább kétszer dr. Asehenbrandt-féle **rézkénporral** befújassa.

A rézkénpor amellet a **LISZTHARMATNAK** egyetlen feltétlenül biztos ellenszere Nemesak megóvja a bog okat az infekcióitól, hanem a meg-támadott fürtöket meg is gyógyítja.

Az Asehenbrandt-féle porok árai

loco Budapest raktár:

a bordói poré

50 kg.-os zsákokban, kg.-kint — — — 62 fillér
10 és 5 kg.-os zsákokban, kg.-kint — — — 66 „
2 kg.-os dobozokban, kg.-kint — — — 67 „

a rézkénporé

50 kg.-os zsákokban, kg.-kint — — — 45 fillér
10 és 5 kg.-os zsákokban, kg.-kint — — — 49 „
2 kg.-os dobozokban, kg.-kint — — — 50 „

Ismertető füzeteket, ha ználati utasításokat küld és a rendelések pontos teljesítéséért szavatol a

magyar mezőgazdák szövetezete

Budapest, V. ker. Alkotmány-utca 31. szám.

A por ezenkívül kapható és megrendelhető: **Andrényi Károly** fiainál Nagyvárad. **Janki Antal** utódjainál Nagyvárad. **Pontelli Ernő** Biharpüspöki. **Klein és Grünfeld** Eled. **Erdey István** Belényes.

Új üzlet!

Új üzlet!

Villamos és légszesz felszerelési vállalat

Benedek Ferencz

Sas passage.

Telefon 946

Raktáron tart villamos és légszesz felszerelési alkatrészeket. **Olcsó fény** társulat kizárólagos képviselője. Elvállalok karban tartásokat légszesz villany házi csengőket és telefonokat. Költségvetésekkel díjmentesen szolgállok. Telefon hívásokra személyesen megjelenek.

Kiváló tisztelettel

14

Benedek Ferencz